

POLITICA DE COMUNICARE

Necesitatea unei comunicări eficiente are ca temei juridic Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care garantează tuturor cetățenilor dreptul de a fi informați cu privire la chestiunile europene. Instituțiile UE au creat o serie de instrumente și servicii pentru a rămâne în contact cu publicul și pentru a-l informa. De la lansarea sa oficială în 2012, Inițiativă cetățenească europeană a permis cetățenilor să se implice în mod mai direct în legislația nouă și în chestiunile europene.

TEMEI JURIDIC

Tratatele nu cuprind niciun capitol sau articol specific cu privire la politica de comunicare. Tratatul de la Lisabona a conferit însă Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene caracter obligatoriu și același statut juridic ca și cel al tratatelor UE. Carta oferă un cadru comun tuturor instituțiilor UE pentru a corela realizările Uniunii cu valorile sale fundamentale în comunicarea cu publicul larg^[1]. Printre articolele importante ale Cartei se numără articolul 11 (dreptul la informare și libertatea de exprimare, precum și libertatea și pluralismul media), articolul 41 (dreptul de a fi ascultat și dreptul de acces la dosarul propriu), articolul 42 (dreptul de acces la documentele instituțiilor europene) și articolul 44 (dreptul de a adresa petiții). Deoarece în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) nu există un temei juridic separat pentru politica de comunicare, toate acțiunile la nivelul UE se raportează la articolul 352 din TFUE^[2].

OBIECTIVE

Uniunea are responsabilitatea de a comunica Deciziile și activitățile sale cetățenilor și altor actori implicați. Instituțiile UE dispun de personal specializat și de bugete specifice pentru a se asigura că informațiile despre Uniune sunt ușor accesibile, într-o limbă pe care cetățenii o înțeleg. Instrumentele de comunicare utilizate includ site-uri internet, conturi pe platformele de socializare, facilități pentru vizitatori, birouri de legătură și birouri locale în toate țările UE, precum și servicii speciale pentru media. Dacă nu pot găsi răspunsurile pe care le așteaptă prin aceste canale, cetățenii se pot adresa centrelor de contact (cum ar fi [Europe Direct](#) și [Ask EP](#)), unde pot suna sau pot scrie pentru a primi răspunsurile de care au nevoie.

[1]A se vede [JO C 83, 30.3.2010, p. 389](#).

[2]A se vedea versiunea consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene ([JO C 115, 9.5.2008, p. 199](#)).

Având acces la informații clare, cetățenii europeni sunt mai în măsură să-și exercite dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii, în care Deciziile trebuie luate într-un mod cât mai deschis și cât mai aproape de cetățeni, cu respectarea principiilor pluralismului, participării, deschiderii și transparenței.

Din 2005, Comisia a prezentat o serie de documente privind politica de comunicare. Acestea reflectă importanța majoră a acestei politici, care se bazează pe trei principii:

- consultarea cetățenilor și luarea în considerare a opiniilor și preocupărilor lor;
- explicarea modului în care politicile Uniunii Europene le influențează viața de zi cu zi;
- stabilirea de contacte cu cetățenii la nivel local, comunicând cu ei în cadrul lor național sau local, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă pe care le preferă.

Comisia Juncker a transformat Direcția Generală Comunicare a Comisiei într-un serviciu al Președinției, având obiectivul general de a face ca „cetățenii să vadă că UE acționează pentru a le îmbunătăți viața și să se implice în UE, să simtă că preocupările lor sunt luate în considerare în procesul decizional european și să-și cunoască drepturile de care beneficiază în UE”.

În perioada premergătoare alegerilor europene din mai 2019, instituțiile UE au lansat o campanie de informare specială, pentru a ține cetățenii la curent și pentru a le arăta de ce atât de alegerile, cât și votul lor sunt importante.

REALIZĂRI

A. Inițiative principale (selecție):

- programul „[Europa pentru cetățeni](#)” (a se vedea și mai jos);
- „Parteneriatul pentru comunicarea privind Europa# (a se vedea și mai jos);
- „Comunicarea pe teme europene prin internet – implicarea cetățenilor#;
- „Debating Europe# („Dezbatere despre Europa#) – forum de discuții online prin care publicul își poate comunica preocupările celor care au putere de decizie;
- măsuri vizând ca site-ul de internet Europa să devină un „ghișeu unic” pentru toate instituțiile și informațiile despre UE;
- comunicarea privind Europa în media audiovizuală, cum ar fi, de exemplu, în Rețeaua europeană de radio (<http://www.euranel.eu>) și asigurarea unei mai mari mediatizări a chestiunilor europene pe platformele audiovizuale noi și pe cele existente;
- eliminarea deficitului de comunicare dintre UE și cetățenii săi, prin cooperare și parteneriate eficiente.

B. Programul „Europa pentru cetățeni”

În urma apelurilor lansate în cadrul Consiliilor Europene de la Tampere (1999) și Nisa (2000) la un dialog mai deschis cu societatea civilă, Consiliul European a inițiat,

În ianuarie 2004, un prim program de acțiune la nivel comunitar pentru a promova cetățenia europeană activă (Decizia 2004/100/CE a Consiliului). În urma eșecului proiectului Constituției pentru Europa, programul „Cetățenia europeană activă# a fost urmat de programul „Europa pentru cetățeni#, instituit prin Decizia 1904/2006/CE a Parlamentului European (PE) și Consiliului pentru perioada 2007-2013, cu un pachet financiar total de 215 milioane EUR^[3]. Pe baza recomandării formulate în urma evaluării intermediare din 2010 a programului, Comisia a propus oficial, în decembrie 2011, continuarea programului „Europa pentru cetățeni# în următorul cadru financiar multianual 2014-2020, chiar dacă într-o formă ușor modificată^[4]. Principalele obiective menționate sunt „consolidarea memoriei istorice și consolidarea capacității de participare civică la nivelul Uniunii”^[5], iar noul program a fost adoptat oficial de Consiliul Uniunii Europene la 14 aprilie 2014 (Regulamentul (UE) nr. 390/2014 al Consiliului)^[6]. Bugetul total al acestuia este de 185,5 milioane EUR, o reducere în raport cu programul anterior și cu propunerea inițială a Comisiei. Programul „Europa pentru cetățeni# pentru perioada 2014-2020 va oferi finanțare pentru două arii tematice: (1) „Memoria europeană#, axată pe istoria creării proiectului european și (2) „Implicarea democratică și participarea civică#, care urmărește să îmbunătățească înțelegerea cetățenilor asupra politicilor UE și, mai ales, să obțină implicarea activă a societății civile în elaborarea politicilor europene. Evaluarea intermediară a programului „Europa pentru cetățeni” pentru perioada 2014-2020 se axează pe rolul în general pozitiv pe care l-a avut, prin încurajarea participării civice și a implicării democratice^[7].

La 30 mai 2018, Comisia a publicat propunerea sa de Regulament de instituire a programului „Drepturi și valori” (2021-2027), a cărui componentă de implicare și participare a cetățenilor va înlocui actualul program „Europa pentru cetățeni”, cu un buget propus de 233 de milioane EUR. La 6 martie 2019, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un [acord provizoriu](#) privind programul, care trebuie acum aprobat oficial de ambele instituții.

C. Parteneriatul pentru Comunicarea privind Europa

Anul 2009 a fost primul an în care Parlamentul, Consiliul și Comisia au convenit asupra priorităților de comunicare interinstituționale în cadrul declarației comune intitulată „Parteneriat pentru comunicarea privind Europa”^[8], care a fost semnată în decembrie 2008. Cele patru priorități selecționate au fost următoarele: alegerile europene, energia și schimbările climatice, a 20-a aniversare a schimbărilor democratice din Europa Centrală și de Est și susținerea creșterii economice, a ocupării forței de muncă și a solidarității – cu o referire specială la Anul European al Creativității și Inovării. Obiectivul declarat al acestui document este „consolidarea coerenței și sinergiilor dintre activitățile întreprinse de diferite instituții ale UE și de statele membre pentru a oferi cetățenilor un acces îmbunătățit și o mai bună înțelegere a impactului politicilor UE la nivel european, național și local”^[9].

[3]A se vedea [JO L 378, 27.12.2006, p. 32](#).

[4]A se vedea [COM\(2011\)0884](#).

[5]Ibidem, p. 3.

[6]A se vedea [JO L 115, 17.4.2014, p. 3](#).

[7]A se vedea [COM\(2018\)0170](#).

[8]A se vedea [COM\(2007\)0569](#).

[9]Ibidem, p. 4.

D. Inițiativa cetățenească europeană

Introducerea acestei inițiative în Tratatul de la Lisabona oferă cetățenilor UE, de la 1 aprilie 2012, o posibilitate de expresie mai puternică, acordându-le dreptul de a solicita în mod direct Comisiei să prezinte noi inițiative de politică. Inițiativa cetățenească urmărește să adauge o nouă dimensiune democrației europene, să completeze setul de drepturi referitoare la cetățenia Uniunii și să intensifice dezbaterile publice în jurul politicilor europene, contribuind la crearea unui veritabil spațiu public european. Se speră ca prin utilizarea acesteia să se intensifice în primul rând implicarea cetățenilor și a societății civile organizate în elaborarea politicilor UE. În conformitate cu tratatul, în urma unei propuneri a Comisiei Europene, în 2011, Parlamentul European și Consiliul au adoptat un regulament care definește normele și procedura aferente acestui nou instrument^[10]. Inițiativa cetățenească europeană oferă posibilitatea ca un milion de cetățeni din cel puțin un sfert din statele membre să invite Comisia Europeană să prezinte propuneri de acte legislative în domenii în care are competența de a face acest lucru. Organizatorii unei inițiative cetățenești, un comitet al cetățenilor compus din cel puțin șapte cetățeni ai Uniunii domiciliați în cel puțin șapte state membre diferite, va avea un an de zile la dispoziție pentru a strânge declarațiile de susținere necesare, al căror număr va trebui să fie confirmat de autoritățile competente din statele membre respective^[11].

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona a avut un impact aproape imediat asupra activității instituțiilor UE, punând un accent mai puternic pe obținerea de rezultate pentru cetățenii Uniunii, printr-un proces decizional raționalizat și mai democratic. Acest tratat de reformă a întărit în special rolul Parlamentului în modelarea Europei.- Ca reprezentant ales în mod direct al tuturor cetățenilor UE, Parlamentul are responsabilitatea clară de a explica ce înseamnă Europa, de a articula interesele cetățenilor europeni și de acționa în conformitate cu acestea.

Parlamentul European este instituția cetățenilor din Europa. Ca atare, în rapoartele sale Parlamentul prezintă adesea propuneri detaliate vizând îmbunătățirea relației dintre UE și cetățenii săi. De exemplu, într-o rezoluție adoptată în septembrie 2010, a propus modalități concrete prin care cetățenii UE se pot implica mai mult în dezbaterile pe teme europene^[12] și a analizat modul în care comunicarea poate iniția, încuraja și dezvolta dezbaterile europene. Acesta a evidențiat faptul că o mai bună comunicare din partea guvernelor, partidelor politice, universităților, serviciilor publice de radiodifuziune și chiar a instituțiilor UE este esențială pentru construirea unei „sfere publice europene” de dezbateri.

Pe site-ul său internet, Parlamentul publică informații și documente în toate cele 24 de limbi oficiale ale UE și are o prezență puternică pe platformele de socializare online. Media reprezintă un multiplicator de opinie esențial. Parlamentul oferă media informații

[10]A se vedea [JO L 65, 11.3.2011, p. 1](#).

[11]Pentru mai multe informații cu privire la inițiativa cetățenească europeană și pentru o imagine de ansamblu asupra inițiativelor în curs și a celor închise, a se vedea: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=ro>

[12]JO C 308 E, 20.10.2011, p. 55.

concrete, instrumente și dispozitive care să o ajute să-i prezinte activitățile; pe de altă parte, acoperirea media este monitorizată, iar informațiile false cu privire la Parlament sunt rectificate sau dezmințite. În plus, cetățenii pot vizita hemiciclul (la Strasbourg și la Bruxelles), [Parlamentariumul](#) - centrul pentru vizitatori al Parlamentului și [Casa Istoriei Europene](#) (ambele la Bruxelles). Parlamentul are cel puțin un birou de legătură în fiecare stat membru, unele dispunând și de centre de vizitatori. Rolul birourilor de legătură este de a-i ajuta pe cetățeni să înțeleagă ce este, ce face și ce reprezintă Parlamentul European. Birourile realizează acest lucru printr-o implicare strategică alături de cetățeni, diverși actori și media.

Sentimentul de apartenență la UE al cetățenilor Uniunii se face din ce în ce mai mult simțit, ceea ce este încurajator, după ani de ostilitate adesea fățișă față de UE, în urma recentelor crize politice și financiare. Cu toate acestea, acest sentiment de apartenență la UE fluctuează, și sunt necesare strategii și politici de comunicare adecvate la nivelul UE. A lua parte activ la elaborarea acestor strategii și politici nu este numai o obligație a Parlamentului European față de cetățenii UE pe care îi reprezintă, ci este și în propriul său interes.

La fel ca și în anii precedenți, Parlamentul a ținut cetățenii la curent cu alegerile din 2019, evidențiind importanța lor pentru viitorul Europei. Acțiunile de comunicare instituțională au fost nepartizane și au avut un rol de susținere a campaniilor partidelor politice și ale candidaților. Neluând partea niciunui partid, aceste acțiuni s-au axat pe ceea ce Uniunea Europeană și Parlamentul au realizat deja, și nu asupra obiectivelor pentru viitor. În cadrul campaniei pentru alegerile parlamentare din 2019, a fost lansată platforma [dedataastavotez.eu](#), în 24 de limbi. Prin această platformă au fost susținuți peste 150 000 de voluntari din toate statele membre, care s-a înscris pentru a implica cât mai multă lume în alegerile europene și a încuraja un număr cât mai mare de persoane să voteze. În plus, birourile de legătură ale Parlamentului din toate statele membre funcționează ca centre de informare adaptate nevoilor locale.

Katarzyna Anna Iskra

05/2019

